

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lössner.
Heinrich Schalk. Rudolf Mosse.
A. Opella Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Barnat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colonă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe
luni 3 fl. — Un exemplar a ar-
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 85.

Brașov, Vineri 16 (28) Aprilie.

1899.

Infundarea reformei electorale.

Este, cum vedem, nu numai pă-
rerea unuia său a câtor-va dintre
deputații din dieta ungară, ci este
un plan de acțiune, ce a fost con-
ceput și hotărât în sinul clicei tizza-
iste, ca cu ocaziunea desbaterii asu-
pra proiectului de lege despre judi-
catura Curiei în afaceri electorale,
să se lanseze noul postulat șovinist
despre care am făcut amintire în
numărul de ieri al foiei noastre.

El vorba adecă de îngrijirea, ce
o pretextează șoviniștii în fața im-
prejurării, că de acum în listele ale-
gătorilor vor intra vre-o sută pân'
la două sute de mii de alegători,
cari până acum erau șterși din ele
pe cuvântul, că nu și-au plătit da-
rea la timp. Imulțirea acesta a nu-
mărului alegătorilor, cu toate că se
estinde deopotrivă și asupra Ma-
ghiarilor, e declarată, pe cum scim,
ca o inovațiune, ce se va face în
detrimentul rasei maghiare.

Organul tizzaist „Pesti Hir-
lap“ se ocupă și el în numărul cel mai
nou de această chestiune, și sub presu-
punerea foarte dubioasă, că alegerile
dietale vor ajunge să fiă în viitor
„curate“, face următorul calcul pen-
tru viitor: Cu totul camera ungară
numără 413 deputați, în afară de cei
40 delegați croați. În cazul presu-
pus, dize „P. H.“, ar pute cu tim-
pul să se schimbe astfel constelația
în sinul celor 413 deputați: în ținu-
turile slovacă și ale Ungariei de
Nord ar pute să se alégă vre-o 10
Slovaci; în ținuturile românești din
Ardeal și Ungaria de Sud vre-o 30
deputați; pe Sârbii nu-i mai trage
în calcul, ca acesta „să nu apară
prea pesimist“; pe cei 13 deputați
sași nu-i consideră ca aparținând ne-
condiționat grupului naționalităților,
dăr se pôte ușor să se ivescă casuri,
în cari toți nemaghiarii, dimpreună
cu delegații Croației să se unescă.

Constelația ar fi atunci: 413
deputați din Transilvania și Ungaria;
40 români și slovaci și 13 sași —
adaugându-se la aceasta cei 40 deputați
ai Croației, ar sta 93 de deputați ne-
maghiari față 'n față cu 316 ma-
ghiar. Acestă grupare ar fi de-ajuns,
ca chestiunea naționalităților să pôtă
fi adusă pe terenul concesiunilor, ér
Ungaria ar ajunge atunci în urmele
Austriei.

Numita foia nu crede, că de-
ocamdată dispoziția amintită din
proiectul de lege pentru judicatura
Curiei ar aduce cu sine o astfel de
schimbare a constelației în parla-
ment, dăr dize, că cu timpul ea
pôte să aibă asemenea urmări. De
aceea șovinismul vré să se îngră-
descă de cu vreme, și ca mijloc se
propune acum, ca cercurile electo-
rale în ținuturile maghiare și în de-
osebă în Alföld și dincolo de Dunăre
să fiă printr'o nouă împărțire îm-
ulțite, ér din contră cercurile electo-
rale în ținuturile române din Tran-
silvania să fiă reduse.

Se mai aduce, ca pretext pen-
tru astfel de schimbare, că cer-
curele electorale din Ardeal sunt în
genere mult mai puțin populate, de-
cât cercurile din amintitele ținuturi
maghiare. Și toate acestea au numai
scopul de-a împiedeca, ca hegemo-
nia maghiarismului în parlament să
sufere cât de puțină scădere.

Am revenit anume asupra ace-
stei aparițiuni, pentru-ca înainte chiar
de-a cunoște rezultatul desbaterilor
ce s'au început astăzi în cameră, să
marcăm situațiunea în fața chestiunii
reformei electorale.

Foile guvernamentale, și în de-
osebă cele de nuanță tizzaistă, au și
dat cum vedem semnalul, că trebuie
să se cêră garanții inoptriva unei
„eventuale invasiuni“ a naționalită-
ților în parlament.

Totă mișcarea, ce se manifestă
acum în pressă pentru pretinsa asi-
gurare a egemoniei maghiarismului
în parlament, nu este decât resul-
tatul planului, de-a infunda grava
problemă a reformei electorale.

Totul să se mărginescă la de-
lăturarea vechei piedeci, ce se pu-
nea fără de nici un temeiú escerci-
tării dreptului alegătorilor, și prin
schimbările, ce tind a-le face în or-
ganizațiunea cercurilor electorale, să
se casseze or-ice efect, ce ar puté
fi favorabil naționalităților, ér resul-
tatul să fiă, ca în fond toate să re-
mână cum au fost.

Are dreptate foia partidei po-
porale când dize, că atunci va es-
tinde regimul „liberal“ unguresc drep-
tul electoral, când va face acesta și
Sultanul, și că prin urmare în pri-
vința acesta Asia se începe dela
Pojun.

Austria și pactul.

(Voci în contra Maghiarilor.)

În ședința dela 25 Aprilie n. a dietei
Austriei de jos a fost o interesantă discu-
siune asupra pactului, în care s'au auzit
voci îndreptate în potriua Maghiarilor.

Deputatul Schlessinger a înaintat o re-
soluțiune și a propus alegerea unei comi-
siuni din sinul dietei, care să desbată ces-
tiunile pactului și să facă și proiecte. De-
putatul Lustkandl nu află necesar esmiterea
comisiunei, însă e de părere, că dieta să
primescă o soluțiune, în care să se es-
prime vederile asupra pactului cu Ungaria.
El a și prezentat proiectul de soluțiune
propus în care se accentuează, că proiectele
guvernului păgubesc economia Austriei și
vor arunca mari sarcini asupra populațiunei.
Dieta declară deo, că planul guvernului în-
semnă jertfirea celor mai mari interese ale
Austriei și provocă guvernul să facă un
pact, care și peste 1903 se garanteze oco-
ritarea corăspundătoare a intereselor austriace.

S'a aflat un deputat, care a es-
primit vederi contrare și care a dis, că Ungaria
își face numai datoria, când scutesce în ere
sele sale economice, nu și-o face însă guver-
nul Austriei, care prin pactul, ce vré să-l
facă, primejduesce țera.

Dr. Lueger desfășură într'o vorbire
lungă, că dreptul Austriei trebuie apêrat
cu extremă energiă în contra Ungariei. Pac-
tul esistent și cel plănuit este cea mai
mare nedreptate din lume. Pactul nu este
altceva, decât un contract de pace, în care

Ungaria tracteză pe Austria ca parte in-
vinsă și o silescă să trecă pe sub furcile ca-
dine. Nu vroiu, dize Lueger, ca noi să trăim
în detrimentul Ungariei, dăr nu vroiu nici
aceea, ca Ungaria să se îmbogățescă în
paguba noastră. Situația nu se va îmbunătă-
ți câtă vreme raportul dintre Austria și Un-
garia nu va fi stabil, căci pactul de până
acum cu Ungaria n'a fost altceva, decât o
speculă politică ordinară. Dăr las că Un-
garia acuză va plăti-o. Pe noi ne sparie
mereu, că industria austriacă va fi păgu-
bită, însă ce va începe Ungaria cu făina
și boii ei, decât noi nu mai suntem. Noi
Austriei nu ne temem. Sunt convins, că
între Austria și Ungaria nici odată nu se vor
ridica bariere vamale. Înainte de a se face
acesta ne vom mobiliza. De am fi fost destul de
curagioși, demult li-am fi dat Maghiarilor
ce li-se cuvine. Maghiarii au amenințat
todduna cu revoluția și noi vecinic am
cedat acestei amenințări. Și acum amenin-
ța ei cu revoluția, dăr har Domnului, lucruri
nu vor degenera la atâta; esistă la noi
încă partide politice, cari vor apăra patria
noastră.

La votare die'a a primit prima parte
din proiectul de soluțiune al comisiunei.
Nu mai trebuie să spunem, că discursul
lui Lueger a usturat nițel pe cei din
Pesta.

Rusia și Austro-Ungaria. Foia
rusescă „Novoe Vremia“ se arată puțin in-
dispusă în contra mișcării panslaviste prea
esagerate, și accentuează lealitatea Rusiei și
dorința, de-a rămâne în cele mai buna ra-
porturi cu Austro-Ungaria.

Țarul și Finlanda. Din Helsingfors,
capitala Finlandei, se anunță, că Țarul a
respins proiectul ministrului de război
Kuropatkin, ca anumite chestiuni, ce stau în
legătură cu proiectul pentru armata din
Finlanda, să fiă desbatute ca afacere a im-
periului, cu alte cuvinte să fiă sustrate com-
petenței dietei provinciale finlandese. Deși
refusul Țarului nu pôte fi privit ca un
succes considerabil al postulatelor finlan-
dese, totuși poporul din Finlanda l'a pri-
mit cu satisfacție, căci prin el se arată, că
tendințelor îndreptate în contra libertății
Finlandei li-se pune limită la locul mai
înalț.

Șovinism.

Sub titlul acesta „Ellenzek“, organul
ardelenesc al lui Bartha Miklos, se ocupă
într'un articol din nr. dela 24 Aprilie cu
această temă foarte interesantă și foarte ac-
tuală. La început dize, că naționalitățile
nemaghiare umplu mereu străinătatea cu
plângeri asupra șovinismului maghiar, și con-
testă îndreptățirea acestei plângeri folosin-
du-se de șubredul argument, că decât într'a-
devăr Maghiarii ar fi atât de șoviniști,
cum sunt descriși, atunci „de mult în Un-
garia n'ar mai fi nici vorbă, nici urmă a
naționalităților centrifugale, națiunea ma-
ghiară le-ar fi contopit de mult în corpul
seu național, în limbă, sentimente și cultură
de-o potrivă“.

„Ellenzek“ ocăresce pe străbunii săi,
că n'au făcut acesta (contopirea) atunci,
când sentimentul public național n'a fost
atât de puternic, ca în zilele noastre, când
numai cultura mai pôte avé influență de
contopire, ér în direcția acesta—spune cu
supărare—statul maghiar face numai mini-

mul din ce e dator să facă. Secuii dela
„Ellenzek“ își dau silința să dovedescă, că
naționalitățile s'ar bucura de egală îndrep-
tățire politică și culturală, ba că, auți mi-
nune! în ținuturile locuite de naționalități
funcționarii din sinul lor s'ar bucura de
avantagii. Pentru a mistifica opinia publică
din afară, stă înainte cu România și cu
Croația, unde limba de învățământ a tu-
tutor obiectelor este limba statului, deși
sunt locuitori de altă naționalitate, cari ar
avé drept a pretinde validitatea naționali-
tății lor separate, cum pretind naționalită-
țile din Ungaria. Apoi continuă:

„Adevărat, că Maghiarul e șovinist,
însă numai cu vorba și în teorie. Când
ajunge lucrul la fapte însă, numai cu greu
își validitează ființa lui maghiară în propria
sa casă. Unde se mai găsește în lume,
ceea ce la tot pasul se esperiază în Un-
garia, ca societăți întregi să se lapede de
conversația în limba maternă când
străin se află în mijlocul lor și când de
dragul aceluia 'i rup limba lui? Decă un
Maghiar se află în Croația, nici prin minte
nu-i trece a-și folosi limba maternă în con-
versația față cu aceia, despre cari șoie, că
vorbesc fluent unguresce. Astfel e șovi-
nismul maghiar în viața socială, ca și 'n
viața de stat deopotrivă, și acesta a lui
slăbiciune o exploatează naționalitățile nos-
tre, când umplu lumea cu plângerile lor,
caci șoie, că prin acesta înstrăinează statul
maghiar dela validitatea drepturilor noastre
înscrise în legi și față cu ele“.

Arată mai departe asupra ecoului
viu, ce l'au aflat în Germania plângerile
Nemților din Ungaria în contra maghiari-
sării numirilor de localități, și spune cu
amărăciune, că diplomația înaltă nu-și bate
capul cu sugrumarea acestei agitațiuni,
caci în străinătate Ungaria nu e conside-
rată ca stat, și acolo numai interesele im-
periului austriac sunt scutite.

Drept încheiere, foia într'adevăr șovi-
nistă dize, că Ungurilor nu li-a rămas alt-
ceva, decât a ține „aici acasă“ vânătoare de
„agitatori“, caci și așa „autoritățile noastre
sunt introduse în așa ceva de pe timpul
persecuției în contra socialiștilor“. Le so-
mază dăr, „să fiă odată într'adevăr șoviniști“,
caci acesta le va servi spre mai multă
onore, decât ca prin toleranță păcătoasă să
vré a desarma ura ațipțată în contra Ma-
ghiarilor.

Și totuși „Ellenzek“ are aerul de-a
dize, că nu-i șovinist?

Tunuri și puscă.

Tocmai acum în ajutorul deschiderii
conferenței internaționale la Haga, aprôpe
toate puterile europene fac mari eforturi de
înarmare în toate direcțiunile.

Într'unul din numerii trecuți am ară-
tat, după foia germană „Hamburger Nach-
richten“, în ce chip și monarhia noastră
ține să-și sporescă forțele ei de apărare.
Datele comunicate de foia germană n'au
fost desmintite până acum din loc com-
petent. Tăcerea acesta dovedesce, că într'a-
devăr, în armata comună austro-ungară se
vor face în viitorul apropiat schimbări în-
semnate organice, cari vor necesita chel-
tueli de multe milioane. El vorba de crea-
rea unui nou corp de armată, de provede-
rea artileriei cu nouă tunuri și pe lângă
acesta de înmulțirea acestei arme cu 80 de
baterii nouă, adecă cu aprôpe 30% ma

mult față cu stagiul de până acum. Afară de acesta încă din anul trecut s'a plănuț sporirea flotei de război și a contingentului marinei. Acastă sporire se motivează cu starea rămasă a monarhiei față de puterea armată a celorlalte state mari europene: Rusia, Franța și Germania.

Privitor la prevederea armatelor din diferitele state mari europene cu tunuri noi, va fi de interes, credem, a face aici o mică statistică.

Germania deja dela 1896 și a provădit armata cu tunuri de construcția nouă și a înaintat atât de mult în lucrarea acestei reorganizări, încât se speră, că până la finea anului curent ea își va echipa întregă artileria de câmp cu armă uniformă.

Franța încă a introdus tunuri de construcția nouă, și se speră și acolo, că până la finea anului artileria franceză de câmp va primi noua armatură modernă.

Încât privește Rusia, în ministerul ei de război s'a decis deja anul trecut să se introducă tunurile cu tir repede, și scrierile ce sosesc din Petersburg anunță, că sunt gata deja câte-va baterii de probă din acest tun. Fia-care baterie constă din câte 6 tunuri, calibrul tunului nou e de 76 cm.; greutatea unei granate e de 6 kilograme și 300 grm., cu celeritate primă de 600 metri, și cu 16 pușcături pe minută. După planul ministrului de război rusesc, întregă artileria de câmp va fi provădită până la finea anului 1901, cel mai târziu până în primăvara anului 1902, cu nouele tunuri.

Câte-va zile mai înainte prin întregă presa europeană a circulat știria, că corpul de armată turcesc din Saloniki va fi provădit cu tunuri sistem nou și că un pașă a fost trimis la Berlin, ca să încheie un contract pentru procurare de astfel de tunuri pe seama Turciei. Așa-dără și Turcia ține să-și provadă armata cu tunuri noi.

Firesce, că după tunuri urmăza pușcile. Toți își bat capul în ce chip ar afla o pușcă de construcția cât mai perfectă, cu ajutorul căreia să împrăștie plumbii ucidețori cu mai mult succes și cu siguranță deplină.

Etă dăr, că cu toate asigurările de pace, înarmările își fac cursul lor înainte, tot înainte, fără a se ține seama, decât popoarele statelor pot ori nu să suporte sarcinile uriașe, ce înarmările din ce în ce mai mari și mai îngrozitoare le aruncă în spațele lor.

Cine va pute dice, că în mânia secolului luminii, devisa puterilor mari europene a încetat de a fi dicerea latină: *si vis pacem, para bellum*?

Ciuha războiului crează tunuri și pușci. Popoarele plătesc și vor plăti până când, ne mai putend purta sarcina, vor îmbrănci sub greutatea uriașă a fierului și oțelului.

SCIRILE DILEI.

— 15 (27) Aprilie.

Inmormântarea regretatului avocat *Alexandru Filip* s'a săvârșit ieri în Abrud cu mare solemnitate. Pe toate edificiile publice erau arborate stindarde de doliu; lume multă din toate părțile a luat parte la înmormântare, împreună cu preoțimea română de ambele confesiuni. S'au rostit mai multe discursuri mișcătoare. După o telegramă din Abrud, răposatul a testat *dece mii fl. pentru scopuri culturale românești*.

Nou ministru de interne. „Alkotmany“ este informat, că cesiunea ocupării portofoliului de interne ar fi lucru hotărât deja. Este destinat pentru acest post fostul președinte al clubului decedatei partide apponyiste, Ferdinand *Horanszky*. Numirea lui se va face îndată-ce proiectul despre judicatura Curiei va trece prin desbaterile camerei.

Reforma învățământului militar. După cum anunță „Neues Wiener Abendblatt“, ministrul comun de război va eșcuta deja în cursul anului curent planul, ca învățământul din școlile inferioare militare să l aducă mai mult în legătură cu cel din școala civilă. După planul reformei, în primele trei clase ale școlii militare

pentru cadeți la infanterie, și în trei clase ale școlii reale superioare militare, afără de studiile militare se vor propune tot aceleași obiecte și tot în modul, cum se propune în școlile reale civile. Reforma se va începe la toamnă cu prima clasă. Pentru propunerea obiectelor civile vor fi aplicați 50 de profesori cu diplomă.

Cunună rusescă pe mormântul lui Felix Faure. Primarul din Petersburg a pus alaltăeri o cunună, în numele orașului, pe mormântul decedatului președinte Felix Faure. La festivitate, care a atras multă lume în cimiterul Père-Lachaise din Paris, au fost prezenți mai mulți consilieri orașenesi. Reprezentați au fost și președintele *Loubet*, ministrul *Delcassé* și ambasadorul rusesc *Urusow*.

Oraș pustiit prin foc. Orașelul *Guta*, din apropierea Comornului, a fost lovit de-o mare nenorocire. Isbucnind foc, au ars toate casele și 9000 de oameni au rămas fără acoperământ. Două femei, un gendarm și patru copii au căzut jertfe teribilului incendiu.

O desmințire. Din partea societății de lectură „Petru Maior“ din Budapesta suntem rugați a da loc următoarei desmințiri: În n-rul de Sâmbătă 22 Aprilie n. c. al diarului budapestan „Egyetértés“ a apărut sub titlul „Petru Maior vălsága“ un articol, care cuprinde o mulțime de acuze și aserțiuni nebasate. N'am ținut de necesar a ne rectifica față de astfel de invective tendențioase, pentru liniștirea publicului român însă totuși, basați pe concludul societății din ședința XVIII ord. ținută în 25 Aprilie c. declarăm, că aserțiunile din sus amintitul articol referitoare la societatea noastră sunt lipsite de adevăr și se basază pe informațiuni false. — Pentru comitet: *Ioan Pop*, v.-președinte; *Ioan Fruma*, secretar.

Copil furat. În anul 1893 a dispărut din comuna Oieșdea (apropie de Teiuș) copila de 3½ ani a unui țeran. Abia după câți-va ani ea a fost recunoscută de două femei din acea comună la un târg din Alba-Iulia. Copila ducea de băț pe un cerșitor orb. Afacerea a venit înaintea tribunalului, care a condamnat pe cerșitor la 8 luni închisore.

Societatea de operă germană de sub direcțiunea d-lui Leon Bauer și-a încheiat aseră ciclul reprezentațiunilor sale în Brașov cu „*Aida*“, admirabila operă de Verdi, cea mai însemnată dintre compozițiile acestui măestru italian. Eșcutarea a fost succésă, ca și reprezentațiunile premergătoare, grație puterilor escelente de care dispune trupa. Afiam, că această trupă de opere va pleca astăzi la Cernăuți, și Sâmbătă va da deja prima reprezentația în capitala Bucovinei.

„Drepturile și datorințele învățătorilor (învătătoarelor)“. Inspectorul r. de școle al comitatului Albei de jos, d-l *Dr. Szabo Mihaly*, a scos sub titlul de mai sus un op, apărut deja în a treia edițiune corectată și înmulțită. Opul, scris în limba maghiară, cuprinde îndrumări basate pe lege cu privire la drepturile și datorințele învățătorilor comunali, confesionali și de stat cu privire la salar, la numirea și alegerea lor, la cesiunile lor disciplinare, la ordinea din școlă, la reuniunile învățătoareșci, la bibliotecile școlare, la obligamentul militar, la dreptul de pensiune etc. Opul conține 392 pag. și costă 2 fl. 60 cr. Se poate procura dela autorul în Aiud (*Nagy-Enyed*). Edițiunile mai vechi, apărute din această călăuză a învățătorilor, ați nu se mai pot întrebuița cu succes, deore-ce s'au făcut multe schimbări de atunci.

Din Muntenegru. Fôia oficială muntenegrină „*Glas Crnogorca*“ dă seama despre logodna principelui moștenitor *Danilo* cu prințesa *Jutta*, ficia ducelui de Meklenburg-Strelitz. Tot-odată ea publică un manifest dat de principele *Nichita* în onorea Tarului tuturor Rușilor. În manifest se dice între altele, că actul logodirei a fost făcut sub scutul și cu binecuvântarea „pu-

ternicului protector, a Majestății Sale Tarului *Nicolae*“, și prințesa este ficia din familia mării case domnitore rusești. — Acest manifest a făcut, ca poporul muntenegrin să fiă cuprins de un entuziasm nemărginit.

Un conte maghiar mort în misiune. Contele *Francisc Forgach* a fost aflat mort în 24 l. c. în locuința sa din Kis-ozell. Contele suferia de timp îndelungat de-o bolă incurabilă, trei zile a stat și în spitalul orașului, însă de acolo l'au scos pe motiv, că nu se mai pôte vindeca. Contele, care trăia în mare miserie, nu mai avu de atunci în jurul său nici un îngrijitor, probabil, că a suferit și fôme. Rêul, de care suferia, l'a lăntuit așa de tare, încât nu mai putu părăsi locuința; împrejurările morții lui încă dovedesc, că el, singur și părăsit, a murit de-odată. Mórtea l'a ajuns dinaintea patului, acolo a și fost aflat îmbrăcat numai pe jumătate, în genunchi și cu fața reșimată pe dunga patului. Contele *Forgach* trăia despărțit de nevastă-sa și nimeni nu sciea unde se află contesa, și rudele lui. Nenorocitul conte fu înmormântat în cimiterul comun al orașului.

Musica orașenescă va concerta Duminecă seara, în prima zi de Paști, la oțelul „Europa“. Inceputul la 7½ ore. Intrarea 30 cr.

Noua ordine în școlile medii.

Ministrul unguresc al cultelor și instrucțiunei publice *I. Wlassics*, va da peste câte-va zile un ordin-circular privitor la introducerea noului plan de învățământ în școlile medii. Anul viitor se va introduce deja acest plan în primele clase ale acestor școle și după el se va propune.

În noul plan se face o schimbare privitor la numărul orelor pentru limba latină. Până acum studiul limbei latine se propunea în primele clase gimnasiale în 7 ore. După noul plan însă numai în 6 ore. De asemenea se va reduce numărul orelor limbei maghiare dela 6 la 5. Ministrul însă nu vré să păgubescă așa numitul „învățământ național maghiar“, căci timpul de o oră ce-l răpescce limbei maghiare, îl va înlocui la obiectele, care tractéză „geografia maghiară“ și la alte studii, a căror propunere se sporesce cu câte-o oră; afără de acesta va separa geografia de istoria naturală.

Mai însemnată va fi reforma în ceea ce privește cesiunea educației corporale. Aici noul plan dispune, ca gimnastica să fiă înlocuită ierna prin patinaj, vara prin jocuri acomodate; și numai deocă timpul pentru aceste eseroții corporale ar fi nefavorabil, să se facă gimnastică sub acoperământ.

Nona ordine va fi introdusă deja la începutul anului școlar viitor în prima clasă a școlii reale. Aici nu pierde o oră decât obiectul special al școlii reale, adică geometria. În amândoué școlile medii, gimnasia și reale, reforma va fi aceeași, cu deosebirea însă, că cele 5 ore pentru limba latină din școlile reale, vor fi înlocuite cu 5 ore pentru studiul limbei germane. De alt-fel tôte obiectele de învățământ: religia l. maghiară, geografia, istoria naturală, aritmetica, geometria, caligrafia și gimnastica vor fi propuse în ambe aceste feluri de școle pe-o formă, așa că între primele clase ale gimnasiilor și realelor din anul viitor, deosebirea va fi fôrte bagatelă — ceea-ce s'a făcut cu considerare la principiul egalei îndreptări a școlii medii.

Eșcutarea deplină a reformei ar dura de alt-fel timp de 8 ani, decât anul viitor școlar nu se va introduce și în clasele superioare.

Producțiuni și petreceri.

Subcomitetul Reuniunei femeilor române din Săcele pentru sprijinirea văduvelor sêrace va aranja o producțiune teatrală-musicală împreună cu dans, cu concursul binevoitor al studenților octavanți români din Brașov și al altor binevoitori domni, Luny, a doua zi de Paști în sala

„Hotelului comunal“ din Cernatu Săcelilor. Inceputul la 7½ ore seara. Locul I. de pers. 80 cr., locul II de pers. 60 cr., stat în picioare 40 cr. Ofertele marinimose se vor chita pe cale diaristică.

Programa: 1. „Marșul studenților din Brașov“, de I. Cl. Inga, eșcutată de orchestra octavanilor. 2. „Tainic se luptă“, de N. Popovici, eșcutat de cecrul octavanilor. 3. „Cimpoiul“, caprioiu de I. Muresianu, solo de pian eșcutat de d-ra C. Muntean. 4. „Nôptea“ (melodiă franceză) eșcutată de cor. 5. „Povestea codrului“, vals de V. Șorban, eșec. de orchestră. 6. „Eu mă duc codrul rămâne“, de G. Dima, eșec. de cor. 7. a) „Frunză verde mărgărit“, de C. Porumbescu. b) „Pe aceeași ulicioră“, de I. Cl. Inga, solo de violină cu acompaniament de pian. 8. „Sună buciumul d'alarmă“, de R. Simionescu, eșec. de cor. În fine se va reprezenta comedia într'un act: „Nu te juca cu dracul“, de I. Negruzzi.

Societatea sodalilor români „Lumina“ din Brașov invită la producțiunea și petrecerea colegială, ce se va da Luny a doua zi de Paști în sala Redutei orașenesi. Inceputul la 7½ ore seara. Intrarea de persoană 60 cr. Bilete se pot căpeta la d. D. Eremias, la librăria Ciurcu, la Casina Română și seara la cassă. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Societatea de lectură a Tinerimei dela institutul pedagogico-teologic ort. rom. din Arad invită la ședința festivă ce se va ține la Dumineca Tomei în 25 Aprilie (7 Mai) 1899 în „Sala cea mare“ a Seminarului. Inceputul la 6 ore seara Arad, la 10 (22) Aprilie 1889. În numele societății: *Aurel Crăciunescu*, v.-președinte. *Lazar Vraciu*, secretar.

Ofertele benevole în favorul bibliotecii se primesc cu mulțămită și se vor chita pe calea publicității.

Programa: 1. „Christos a înviat“, cor bărb. 2. „Cuvânt de deschidere“, rostit de v.-preș. societății *Aurel Crăciunescu* cler. c. III. 3. „Sorierei mele“, cor bărb. de I. Costescu. 4. „Religiunea în viață“, disertațiune de I. Cărpinișean cler. c. III. 5. „Potpuriu“, din operetta „Crai Nou“ de C. G. Porumbescu, eșcutat de ped. c. IV: *A. Drimba* v. I., *D. Olariu* v. II., *M. Dragoș* violă și *Trifon Lugojan* prof. cello. 6. „Despărțire“, cor bărb. de T. Lugojan. 7. „Fragment din Satira III“, de M. Eminescu, decl. de I. Iercoșan cler. c. II. 8. a) „Primăvara“, b) „Puișorul“, cor bărb. de I. Costescu. 9. „Creștinismul în educațiune“, de M. Dragoș, ped. c. IV. 10. „Din ședători“, cor bărb. de I. Vidu. 11. „Sandu Napoila“, monolog de V. Alexandri, ped. de I. Furdian ped. c. IV. 12. „Marș“, eșcutat de orchestra seminarială.

O reprezentația teatrală se va da în 6 Mai st. n. a. c. în sala hotelului „Mielul de aur“ din Hațeg. Inceputul seara la 8 ore. Hațeg, 20 Aprilie anul 1899. — Comitetul arangiator.

Venitul curat este destinat pentru „Reuniunea Română de cântări din Hațeg“. Prețul de intrare: Loc I. 1 fl., II. 80 cr., III 60 cr., parter 50 cr. După reprezentația dans.

Program: „O căsătorie în lumea mare“, comediă în 2 acte de G. Ventura, jucată de mai mulți d-ni și d-șore. Scena se petrece în Bucuresci într'o casă aristocratică.

Idei fundamentale în economia politică.

De *Ioan Socaci*.

A) Baza și laturile fundamentale ale vieții omenești; constantul și variabilul, și absolutul și relativul.

(Urmare.)

II.

Natura esternă, pământul, ca limită astronomică a vieții omenești, se compune din diferite elemente, care variază după și-

nuturii și influențează progresul în mod diferit, ceea-ce are de urmare, că nu merge în tot locul cu aceeași viteză și nu se face peste tot uniform, deși în aceleași direcțiuni constante. Această variațiune geografică produce stări diferite după loc, întocmai precum elementul istoric produce stări diferite după timp.

Clima, forma suprafeței, poziția geografică, calitatea solului, flora și fauna sunt elementele naturii esterne, séu factorii esterni în genere cunoscuți, cari, variind după țări și regiuni, influențează în mod diferit asupra vieții omenesci.

Clima caldă, rece séu moderată, umedă séu uscată, constantă séu schimbăcioasă, după cum e, împedează, séu promovează progresul. O climă extremă, fiă în căldură séu frig, umezélă séu uscăciune, nu este favorabilă dezvoltării. Este în genere știut, că atât locuitorii regiunilor polare, cât și ai celor tropice sunt cu mult îndărăt față cu poporele din zona moderată. Causa e, că atât frigul prea mare, cât și căldura prea mare copleșesc într'un fel séu altul activitatea vieții omenesci.

Relativ la această scrie Spencer: „De-ore-ce razele sórelui sunt isvorul tuturor forțelor, prin cari se susține viața plantelor și a animalelor și de-ore-ce prin acestea ele (razele sórelui) devin și isvorul acelor forțe, cari ajung la dezvoltare în viața omenescă, consecuent și în viața socială, urmază din acestea, că o dezvoltare socială vrednică de amintit nu pôte avé loc pe suprafața pământului acolo, unde razele sórelui sunt forțe slabe. De altă parte cu tóte că în unele ținuturi radierea sórelui trece peste gradul, care este priincios pentru activitatea vieții, totuși pedeca cauzată prin această este relativ mică. Mai departe trebuie să conchidem, că o abondanță mare de căldură și lumină este chiar o recerintă pe timpul primelor stadii ale progresului, când vitalitatea socială este încă slabă“).

Precum extremele de frig și căldură, așa și cele de uscăciune și umezélă ale aerului împiedecă indirect civilizațiunea prin influința nefavorabilă, ce o esercită nu numai asupra produselor naturale și industriale, ci și asupra funcțiunilor corporale ale ómenilor. Unde aerul e continu uscat, tânjesc și se usucă vegetațiunea; unde e continu umed, putrețesc, mucețesc și ruginesc tóte. Funcțiunile corporale se ușurează séu îngreunază prin condițiuni atmosferice, după cum acestea înlesnesc séu îngreunază evaporarea pelei și a plumănilor, de care depinde capacitatea prestațiunii corporale. Această capacitate e mai mare unde numita evaporare se întâmplă mai repede și la din contră mai mică. După Spencer, la popóre, cari locuiesc în ținuturi cu aer ferbinte și uscat, se găsește o prestațiune corporală mai mare decât la acelea, cari locuiesc în ținuturi cu aer ferbinte și umed.

Suprafața muntósă, colinósă, șesósă, uniformă séu variată, cu séu fără rîuri navigabile, poziția geografică și bogăția naturală în plante, animale și minerale, după cum variază tóte acestea în diferite țări și regiuni, așa influențează în mod diferit caracterul, modul de gândire, trebuințele, obiceiurile și acțiunile ómenilor.

În general se pôte afirma, că decă amintitele momente naturale sunt reprezentate astfel într'o țără, încât promovează o viață multilaterală, ele sunt favorabile pentru progresul acelei țări; din contră, decă aviséză pe locuitorii la o viață uniformă, monotonă, în tóte privințele sunt o pedecă pentru progres.

Suprafața uniformă, privită fără considerarea altor momente, nu e favorabilă progresului, din cauză, că nu oferă variațiune în privința avuțiunilor naturale, a esperiențelor și obiceiurilor, ceea ce este o pedecă mare pentru dezvoltarea comerțului, artelor și a meșteșugurilor vieții de tóte zilele. Din cauza lipsei influențelor diferențătoare, regiunile centrale din Asia, Africa și America n'au putut ajunge niciodată la o civilizație indigenă de însemnătate, [precum au ajuns țări cu variațiune

geografică ca d. e. Asiria, Babilonia, Grecia, Italia etc.

Variațiunea geografică și geologică, rîuri navigabile, lacuri și contactul cu marea aduc cu sine variațiune de indeletniciri și de idei, promovează schimbul și dezvoltarea comerțului, face séu se schimbe produse agricole cu produse montanistice, indigene cu străine și prin această séu se stabilescă și întărescă legături sociale interlocale și internaționale, care va séu dăca face séu se desvólte civilizațiunea.

Fertilitatea pământului și bogăția naturală în plante și animale variază ca și clima și influențează negativ séu pozitiv dezvoltarea vieții omenesci. Unde bogăția naturală este uniformă și atât de mare, încât omul pôte trăi fără nici o încordare corporală séu spirituală, dezvoltarea culturii stagnéză, ér acolo, unde lipsesce, e cu neputință ori-ce dezvoltare, va séu dăca, în genere se pôte observa și aici ceea ce s'a observat la climă și suprafață, că extremele și uniformitatea sunt un fel de pedecă pentru progres, pe când moderațiunea și variațiunea promovează progresul.

(Va urma)

Alte întâmplări.

Dela 17 învățători, cari au avut o conferință în Timișoara, în urma unei serie de articuli publicati în colónele „Tribunei Poporului“ din Arad în contra fostului Episcop al Aradului, a Escelenței Sale actualului metropolit, și în contra actualului protopresbiter și inspector școlar al tractului Timișorei, — primim următoarea întâmplare, séu cum o numesc dășii, răsnet, cu rugarea de a-o da publicității:

Considerând, că în trecutul alor 24 ani, cât a guvernat diecesa Aradului Escelența Sa In. P. S. Domn actual Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, s'au făcut progrese considerabile în scopul cultural și economic financiar al diecesei arădane;

Considerând, că faptele și meritele mari ale Escelenței Sale sunt deja apretiate prin votul impunător al măritului congres național bisericesc, în urma cărora a și fost promovat la cea mai înaltă demnitate bisericescă: de Arhiepiscop și Metropolit al Românilor ort. din Ungaria și Transilvania;

Considerând, că alegerea de protopresbiter al tractului Timișorei în persóna preac. domn Dr. Traian Putic, a fost efectuită cu totalitatea votului colectiv al parohiei, ér însuși actul electoral de ppresbiter a dificultat numai 2—3 voturi;

Considerând, că prin capacitatea, zelul și abnegațiunea preac. domn protopresbiter și inspector școlar Dr. Traian Putic, școlile noastre au făcut și fac sub conducerea sa progrese însemnate, ér învățătorii se disting prin emulațiune din an în an:

Subsemnații învățători întrunindu-se din îndemn propriu la o conferință confidentă în Timișoara, pe ziua de 9 (2¹) ale curente, consultând apoi asupra celor apărute în „Tribuna Poporului“ relativ la demnitatea fițelor noastre bisericesci, se simte moralmente îndemnată a veni pe calea publicității cu următorul răsnet:

1. Recunoscând faptele și meritele mari ale Escelenței Sale In. P. S. Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu, ca fost Episcop al Aradului, îi implorăm dela tronul Tatălui ceresc pace, sănătate și viață îndelungată la înalta demnitate bisericescă de astăzi, ér din parte-ne îi aducem omagii loiale și cea mai adăncă venerațiune fiască.

2. Ér prea on. domn protopresbiter și inspector școlar al nostru Dr. Traian Putic îi exprimăm cu devotament adhesion și iubirea noastră sinceră, declarând: că ținuta „Tribunei Poporului“ față cu șeful nostru tractual o desapobăm în mod resolut și o vom combate și în stratul de jos al poporului nostru.

Timișoara, 9 (21 Aprilie 1899.

Ioan Mateica, Alexandru Sandu, Eftrem Hedesan, Nicolau Nicorescu, Petru Jurma, Dimitrie Țigu, Corneliu Popovici, Vasile Drăgan, Atanasiu Baicu, Iosif Ciogariu, Petru Drăgan, Traian Telescu, Ioan Surdu, Constantin Micu, Georgiu Gruiu, Paul Ivi, Dimitrie Roman.

*

Cu data Lipova, 12 (24) Aprilie, d-l Alesandru Munteanu, proprietar și fost preot militar, ca răspuns la unele afirmări dintr'o corespondență apărută în fôia noastră

(nr. 70 a. c.) — afirmări relative la Prea Cuvioșia Sa d-l vicar episcop. Iosif Goldiș, și d sa ne rógă séu dăm loc declarării d-sale, că niciodată n'a beut cu P. C. Sa Bruderschaft, ér în ce privesce celelalte „batjocuri“ ce ar fi voi séu le arunce (corespondentul) în d-sa, și printr'asta asupra Magnificenței sale, nu se dimita a răspunde.

NECROLOG. Ioan Bertescu, secretarul comunei urbane Sinaia, agent special al societății de asigurare „Dacia-România“, după îndelungate suferințe a răposat în 13 (25) Aprilie c. în etate de 42 ani și al 19-lea an al căsătoriei. L jălesce întristată-i soția Paraschiva, Ioan și Maria Zetciucu ca părinți, George și Tanasia ca frați împreună cu alte număróse rudeni.

— Véd. Maria Catona născ. Lemeni din Chireu, după scurte, dér grele suferințe, a răposat la 14 Aprilie n. în al 75-lea an al etății și al 23 al věduviei. O jălesce șapte fiice ale sale, patru gineri, frați, surori, cumnați și un număr mare de nepoți.

Fiă-le țărâna ușoră!

Rectificare. În soirea din numărul de eri al fôiei noastre cu titlul „O serată musicală“, în loc de „óspe“ (rënd. 15) și „óspelui“ (rënd. 20) este a se ceti *ospel* și *ospelului*.

ULTIME SCIRI.

Viena, 26 Aprilie. Conte Carol Sigismund Hohenwart, fost ministru președinte în ministeriul austriac dela 1871, a murit adă în etate de 75 ani. Dela 1895, decedatul bărbat de stat a fost președintele Curții de compturi din Viena.

DIVERSE.

O nevastă câștigată în cărți. În societatea alésă a Angliei, patima jocului de cărți a luat în timpul din urmă mari întinderi chiar și între dame, distrugând feroce multor familii și ducând pe mulți inși la sapă de lemn. Se vorbesce despre o distinsă damă, că de curând tótă averea și-a perdut-o în cărți, măcarcă era milionară. Despre o cunoscută vicontesă se dăce, că în sêrbătorile Pasciilor a perdut în cărți 20,000 fi. S'a întâmplat însă de curând în societatea cărțășilor din Londra un cas ne mai pomenit. Fiica unui nobil scăpătat, o fată de-o frumșeță extraordinară, juca cărți cu un cetățen bogat. În scurt timp ea perdú șese sute funți sterlingi.

— *Double or quits!* (Duplu, ori nimic) strigă bărbatul și fata se învoi, deși nu mai avea nici un ban. Ea însă perdú jocul din nou.

— *Journal or quits!* (Domniata, ori nimic!) strigă din nou bărbatul.

Dama, galbenă ca cêra, privi cãtva timp asupra lui, apoi dăce: „Vrei séu dăci dóră prin asta, că-mi ceri mâna?“

Bărbatul se înroși la față, stete un moment pe cugete, apoi făcú semn din cap, că da! Se apucară apoi éráși la joc și dama perdú din nou. Ea însă și-a ținut cuvântul, și astăzi este soția feroicului cartofar, care în înțelesul strins al cuvântului și-a câștigat nevasta în cărți.

Din trecutul orașului Buda. Într'o scriere éșită din pēna lui Ludwig Schnell se cuprind următoarele date cu privire la trecutul orașului Buda: În 1686, după liberarea Budei de sub dominațiunea de un secol și jumătate a Turcilor, orașul a rămas cu totul pustiu, căci populațiunea se refugiască dinaștea a-sediului și nu mai avé gustul de a se reîntorce în oraș, care era numai ruine. Atât Buda, cât și Pesta trebuiau clădite și înviate din nou. Primul pas în direcțiunea această l'a făcut regele Leopold I în 1687, când înființă în Buda un directorat camerar pentru administrarea ambelor orașe, cari erau proprietatea regelui. Directorul camerar Ioan Werlein începu încă în același an séu colonizeze orașul. Colonistii au fost aduși mai ales din străinătate. Între ei se aflau Austriaci, Ger-

mani, Italieni, Francezi, Spanioli și Slavi. În primii ani însă nu se afla în Budapesta nicăcar o singură familie maghiară. Până la anul 1714 Buda a fost curat germană, și populațiunea ei era de confesiunea catolică. În 1688, cetățenii Budei constau numai din 85 familii. E de observat însă, că pe acel timp între cetățeni erau socotiți numai proprietarii de case, pe când chiriașii nici nu erau luați în sémă cu ocașiunea numărării populațiunii.

Stil turcesc. Sultanul a numit pe grecul Costachi-Vayni efendi, fost președinte al Curții de apel în Constantinopol, de principe al Samosului. Decretul de numire presentă ceva caracteristic, ca stil. Éttă firmanul: „Tu gloria celor mari și ilustra, care împreună în tine tot ce e glorios și sublim, care te bucuri de marea favóre a Soveranului etern, care ești unul din demnitarii cei mai distinși ai ilustrațiunii meu imperiu, care porți gloriosele decorațiuni „Osmania“ și „Medjidie“ cl. II (mare ofițer), președinte al secțiunii comerciale a Curții de apel, Kostachi-efendi, fiă ca gloria ta séu dăinuescă multă vreme“. După acest prolog ditirambic, firmanul anunță, tot în același stil, lui Vayni-efendi, că este numit „principe la Samos“ în locul lui Musurc-bey, numit membru în consiliul de stat. — Turcul te omóră cu grația când i-ai cădút în grația, și te mătură de pe fața pământului, când te-a disgrățiat.

Literatură.

În Tipografia Seminarului archidieceșan din Blașiú a apărut tocmai acum „*Istoria Legii noué*“, scrisă de Dr. Victor Smighelschi. Tomul I. Opul e împărțit în două părți. În partea primă tractéză *tinerețele lui Isus*, ér în partea a doua *Isus ca profet*. Prin această nouă scriere a sa, d-l canonic Smighelschi a îmbogățit literatura noastră bisericescă încă cu un op scris cu multă pētrundere și erudițiune teologică, a căruia valóre mai ales pentru preoți este de neprețuit. Conține 400 pagine format mare 8°, tipar compres, ortografia cu semne. Un exemplar costă 2 fl. plus 10 cr. porto. Autorul, care și-a tipărit opera în edițiune propriă, a destinat venitul curat ca contribuire la formarea unui *fond provincial de salarisare a preoților și a învățătorilor*.

„*Pintea Viteazului*“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteșganul. Această, pe cât șcim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind forțe interesante tradițiuni și istorisiri din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vëndare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

*

Pentru comercianți funcționari și toți ómenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școlă română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii pclițe). Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.).

Un capitol din *Contabilitatea dublă* de I. C. Panțu, prof. la școlă comercială superióră din loc. Tractéză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, pôte ori și cine séu învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„*Curs complet de corespondența comercială*“, de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestium cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupóne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca séu fie înțelese de ori și cine; de-asemenea modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Tóte aceste cărți se pot procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

*) Spencer o. c. I Cap. III §. 15.

Dela Tipografia „A. Mureșanu“ din Brașov se pot procura următoarele cărți de rugăciuni și predici:

Mărgăritarul Suftelului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cântică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onoarea Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesti pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular Ioan Papiu. Pe lângă predică, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predică sunt favorabil apretiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite casuri de moarte, întocmite de Ioan Papiu, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de Iustin Popșu, învățatul scriitor bisericesc, mare orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predică frumoasă pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de Vasiliu Christe. Conține predică dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărătoarele sale scrieri atât de medușose, instructive și cu atâtă gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșanu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Aprilie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.45
Renta de corone ung. 4%	97.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.15
Bonuri rurale ungare 4%	95.75
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Impr. ung. cu premii	164.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	100.75
Renta de hârtie austr.	100.40
Renta de aur austr.	119.65
Losuri din 1860.	139.60
Acții de-ale Băncii austro-ungară	918.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	383.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	356.15
Napoleonori	9 56
Mărci imperiale germane	58 95
London vista	120.45
Paris vista	47.40 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.60
Note italiene	44.40

Cursul pieței Brașov.

Din 27 Aprilie 1899.

Banconota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleon d'ori. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni Cump.	5.63	Vënd.	5.66
Ruble Rusescoi Cump.	126.75	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vënd.	—
Lire turcescoi Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Cine vrea se-și conserve sănătatea și se aibă stomac bun acela se bea

Pelin Trientiner
veritabil.
Să capătă în Restaurația „Trientiner Weinstube“
11 Strada Calor. (Rossmarkt) 11.

Câștigul cel mai mare în cazul cel mai favorabil

1.000,000
CORÓNE.

Consemnarea tuturor celor 50,000 câștiguri.

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 coróne.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmează :

Coróne	
1 Prámie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
2	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 câșt. și pr. în sumă de **13.160,000**

In curând urmează a patra mare loterie de clasă reg. ung. Ea conține:

100,000 și **50,000** losuri originale și câștiguri în bani,

așa-dér jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câștig este enorm de mare.

In total vin **treisprezece milioane 160,000 coróne** spre decideră sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan :

pentru un întreg los original I. cl. fl. 6.—
„ o jumătate „ „ I. „ „ 3.—
„ un pëtrar „ „ I. „ „ 1.50
„ o optime „ „ I. „ „ .75

se expedeză cu ramburs sêu pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficiale se expedeză după trageră, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuează publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

3 Maiu a. c.

direct la

A. TÖRÖK & Co

colectorii principali ai loteriei de clasă reg. ung.

Budapesta, V. Waitznering 4/a.

Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume **în timp scurt peste unu și jumătate milion coróne.**

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.**, Budapest.

Binevoitii a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreunată cu planul oficial.

Suma de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
méza cu mandat postal. } sé ștergeți).

Adresa acurată.

TELEGRAM.

Mare asortiment de încălțăminte

pentru bărbați, dame, băieți și copii.

Ghete cu șinóre elastic și cu nasturi, cel mai nou fason franțuzesc și englezesc.

Noutățile cele mai fine de galanterie.

Prețuri originale.

Au sosit ghete negre și colorate dela renumitele fabrici privilegiate

Fondată în 1877. **S. E. & H. MICHELSTÄDTER** Fondată în 1877.

VIENA, Leitomischl, și Wlassin.

Mare asortiment de ghete pentru bărbați „Triumph-Schuhe“ patentate. Ce pôte fi mai bun și practic în lume.

Încălțatul și desculțatul lesne. Incheie elastic. Patentate în toate statele din Europa.

Garantie pentru material și durabilitate. Dela 5 fl. în sus. Singură vëndare la **Filială, Strada Porții Nr. 16** (Hotel Baross).

Se esecută orî și ce reparaturî prompt și solid.

Tot sciul de ghete se curăță pe cale chimică.

Se trimite la toate stațiunile, și în România cu rambursă.

La comande peste 20 fl franco de porto. — Prețuri curente gratis și franco.

Se garantéză pentru lucru solid și durabil.

După faime lătite de concurență rog On. public a face o încercare spre a se convinge, că susnumita fabrică dela fondarea ei numai prin soliditate și-a câștigat un renume în lume, precum și în România. In filialele fabricei prețurile sunt imprimare pe talpa ghetei, astfel că străinii sunt feriți de a plăti mai mult.

Rugându-mé de o cercetare numărósă, sunt cu totă stima

Iosif Stauber,

567,4—10. conducătorul filialei, Strada Porții (Hotel Baross) Nr. 16.

Motto:

Décă doresci, ca mândra Fortuna
Póme de aur se-ți dăruéscă:
Sus, cu grăbire'n a ei grădină
Sămînțe aruncă, ca se 'ncolțéscă.

Și acésta nu e pur fantasiă.
Căci a deitei mare-înspirare.
La încercarea în loteriă
Aduce-adesea avere mare!

Losuri ale loteriei de clasă reg. ung.

pentru a IV. loterie, care va urma în curând, pe cât vor fi disponibile se capéta

la cassa de bancă NUSSBÄCHER & BEER Brașov.

Prețul 1/1 1/2 1/4 1/8 los Trimiterea cu posta costă cu 20 cr. mai mult.

— Prospekte stau în tot timpul la dispoziție. —

5-8556